

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Tit. XVI. De in integrum restitutione

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

supradiximus in hoc tit. num. 9. ubi exemplum attulimus de appellatione in causis visitationis & correctionis ex declaratione Sacrae Congregationis Concilii.

26. Utrum autem post appellationem à definitiva, sicut prohibetur Judici ne aliquid innovet, & si quid innovet revocatur; ita pariter prohibitum sit partibus, ita ut si aliquid interim per partem fiat, sit revocandum; controversia est inter Innoc. & Host. quæ videri potest fusè exposita à Panor. in c. *Dilecta* 10. de except. n. 4.

27. Alter effectus appellationis est devolutivus, ita ut scilicet per appellationem devolvatur causa ad Judicem appellatum, qui cognoscere poterit tum de iustitia appellationis, tum etiam de causa principali, imo & de ejus accessoriis & connexis, ut sumitur ex cap. *Dilectis* 55. de appellat. Hic effectus latius extenditur, quam effectus suspensivus, quia sæpe etiam in iis casibus, in quibus effectus suspensivus locum non habet, admittitur devolutivus, ut ex dictis patet.

T I T. XVI.

De in Integrum restitutione.

1. Rater appellationis remedium, quod de juris æquitate succurritur iis, qui per sententiã

injustam læsi sint, aliud quoque suppetit remedium quibusdã particularibus locis, & per onis, ubi se non possint appellatione tueri; quod est beneficium restitutionis in integrum, seu reductionis in statum pristinum. Competit autem hoc remedium minoribus, hoc est qui nondum vigesimum quintum ætatis annum impleverunt, & Ecclesiis, ut sumitur ex toto tit. *De in integrum restitut.* in primo Decretal. & in toto tit. *C. si adversus rem judicat. restit. postuletur;* imo, & omnibus locis piis autoritate Episcopi erectis, & fundatis, juxta *l. omnia 34. Cod. de Episc. & Cler.* ubi habetur quod privilegia tributa Ecclesiis extenduntur quoque ad alia loca pia. Unde si minor aut Ecclesia se in aliquo graviter læsam cognoscat & appellandi tempus jam fluxerit, restitutionem tamen in integrum poterit implorare.

2. Hoc beneficium est amplæ interpretationis, & extensionis, unde datur non solum pro reparanda læsione sententiæ injustæ, quamvis ea processerit ex propria negligentia, five ex negligentia tutoris &c. sed etiam pro rescindendis contractibus, quos celebrare damnosum fuit iisdem minoribus aut Ecclesiis, in quo casu agere possunt contra quemvis alienatæ rei possessorem, ut constat ex *c. constitutus. de in integr. restit.* Idque adeo procedit ut in eodem casu unus minor agere possit contra alium

lium minorem , & una Ecclesia contra aliam
arque in integrum restitui , ut sumitur ex *cap.*
auditis 3. eod. & l. verum 11. §. fin. ff. de minorib. Nisi
tamen eadem sit utriusque causa , hoc est ita ut
agat utraque de æquali damno vitando , & æ-
que potens sit utriusque privilegium , in quo
casu res decidenda erit juxta jus commune, per-
inde ac si illis non competeret beneficium resti-
tutionis in integrum , quia privilegiatus contra
privilegiatum non utitur privilegio suo ubi par
est utriusque causa , arg. *l. assiduis 12. §. & ideo*
quod antiquitas Cod. qui potiores in pignore , ubi
privilegium prælationis dotis non competit
contra alium habentem simile privilegium. Vi-
deri potest *Bart. in auth. quas actiones Cod. de sa-*
crofanct. Eccl. & Panor. in cap. in presentia 8. de
probat. n. 37. & seqq.

3. Quamvis tamen hoc beneficium directè ,
& primario solis minoribus , & locis piis con-
cessum sit , non obstat quo minus aliquando e-
tiam majoribus concedatur , si justa aliqua cau-
sa interveniat , ut puta si per alienam fraudem
decepti sint , ut exponitur in *c. ex litteris 4. de in*
integr. restit. & habetur etiam ex toto tit. *ff. ex*
quibus causis majores in integr. restit.

4. Tempus petendi restitutionem in inte-
grum pro minoribus est tum totum tempus
minoritatis , tum integrum quadriennium
ab expleta minoritate , de quo quadriennio ju-
sta

Ita absentia, & omne legitimum impedimentum excipitur ex *l. fin. C. de temporib. in integr. restit.* adeoque lapso quadriennio tantum temporis adjici debet, quantum fuit tempus absentiae. Ecclesia etiam quotiescunque graviter laesa fuerit, petere poterit restitutionem in integrum intra quadriennium à tempore laesionis saltem cognita intra quod si negligenter omiserit, admittenda non erit ad usum hujusmodi beneficii; sed agere tantum poterit per viam juris communis: nisi tamen intra illud quadriennium ex aliqua rationabili causa restitutionem in integrum petere non potuerit, quia in re praesenti non currit tempus impedito. Sumuntur haec ex toto tit. *de restit. in integr. in 6.*

5. Peti autem debet regulariter coram Judice illius contra quem petitur, quia Actor sequitur forum Rei, quamvis si Ecclesia laesa sit, petere possit restitutionem etiam contra laicum coram Judice Ecclesiastico, ut colligitur ex *cap. penult. de reb. Eccl. alienan. vel non.* Sed & opus est ut Judex ille, coram quo petitur, non solum habeat facultatem judicandi, sed etiam administratione potiatur cum jurisdictione conjuncta: ex qua ratione coram arbitro compromissario peti non potest, quemadmodum neque coram Judice delegato ab Ordinario administrationem non habente, qui de causa restitutionis in integrum cognoscere nequit, nisi coram

eo mota fuerit incidenter, juxta textum in *cap. penult. de in integr. restit.* causa enim restitutionis in integrum pertinet ad mixtum imperium ut supra diximus in hoc *lib. 3. tit. 2. n. 13.* Ea autem quæ sunt mixti imperii, non competunt nisi habentibus administrationem cum jurisdictione conjunctam, ut patet ex dictis in loco citato.

6. Illud etiam diligenter servandum est, ut si petenda sit restitutio in integrum contra sententiam ab aliquo Judice latam, non petatur coram alio inferiori Judice: minor enim Judex contra sententiam majoris non restituit, sed solum contra sententiam latam, vel à se ipso, vel à Judice minoris aut æqualis jurisdictionis, ut constat ex *l. Praefecti 17. & l. minor 18. ff. de minorib.* juncta *ibid. Gloss. v. minor autem.* Inde est quod contra sententiam definitivam Supremi Principis aut ejus delegati, nemo inferior in integrum restituere potest, nisi ad id sit specialiter delegatus.

7. Pro forma petendæ restitutionis in integrum, opus est ut ea coram idoneo Judice petatur præsentate adversario contra quem petitur, nisi sit per contumaciam absens, ut habetur ex *c. tum ex litteris 5. de in integr. restit.* Æquitas enim petit ut nemo inculpabiliter indefensus judicetur, ratione cujus præmitti etiam debet citatio, & litis contestatio, ut patet ex supradictis in hoc *lib. 3. tit. 4. n. 2.*

8. Effectus restitutionis in integrum est primò , ut quamdiu ejus judicium pendet , nihil innovari debeat, sed omnia in suo statu conservari, ut constat ex *l. un. C. in integr. restitutione postul. ne quid novi fiat.* Excipitur tamen ab hac regula casus , in quo aliquis post latam contra se in aliqua causa sententiam , intenter judicium de restitutione in integrum , cum vehementi præsumptione malitiæ , quod scilicet id faciat ad impediendam executionem sententiæ: tunc enim executioni mandari potest lata sententia , præstita tamen ab adversario idonea cautione de restituendo , quod medio tempore occasione sententiæ perceperit , si petens restitutionem in integrum in judicio ejusdem restitutionis prævaluerit , ut habetur in *c. suscitata 6. de in integr. restit.*

9. Alter effectus restitutionis in integrum sententia Judicis obtentæ est , ut rescissum sit quod gestum est, & unusquisque in suo pristino jure reponatur , ita ut scilicet læsus , qui restitutionem obtinuit, suum recipiat ; & etiam lædens (si tamen bona fide egerit) suo pretio, & necessariis ac utilibus expensis, quas fortasse in re, quam restituit , fecit, non defraudetur, ut patet ex *c. 1. eod.*